

MANDRAČ

POŠTNA PLAČANA PRI POŠTI 66310 IZOLA - ISOLA

Zakaj vendar nihče ne igra ?

V levem spodnjem kotu te številke smo zapisali zelo okroglo številko. Toliko Mandračev smo napisali, natisnili in razdelili v dveh letih rednega tedenskega izhajanja. Prva številka pa je izšla že dve leti pred tem in tako bomo prav kmalu natisnili milijonti Mandrač. Takrat si bomo tudi privoščili posebno nagrado za Vas, spoštovani bralci, saj bi bil brez Vas to le navaden kos potiskanega papirja. Tokratna, jubilejna številka pa je priložnost za nekaj razmislekov o vlogi in odnosu do lokalnega časopisa kot je Mandrač.

Zanimivo je, da je po več kot štirih letih izhajanja še vedno veliko Izolanov (med njimi so tudi vplivni strankarski in oblastni veljaki) prepričanih, da je Mandrač občinsko glasilo, ki ga financira občina. Zato povemo še enkrat: MANDRAČ NIKOLI NI DOBIL NITI TOLARJA OBČINSKE ALI KAKŠNE DRUGAČNE DOTACIJE. To nam je sicer povzročalo izredne finančne težave, avtorji so delali brez honorarjev, stroške smo pokrivali z drugimi deli in oglasi, zato pa smo dobili tisto, kar je novinarstvu svetinja: SVOBODNI SMO. Seveda ne povsem, saj smo vendarle del tega sveta, toda dovolj, da si lahko privoščimo pisanje o levih in desnih, o tistih na oblasti in tistih, ki tam nikoli ne bodo, o svinjarijah in dobrih delih. Cena takšne svobode je sicer zaznamovana tudi z nenehno jezo in užaljenostjo enih ali drugih, vendar je novinarstvo pač takšen poklic. Zato Mandrač ni bilten ampak časopis.

Časopis je tudi zato, ker ga je treba od danes naprej kupiti ali naročiti. Vse ima svojo vrednost in naše delo tudi. Ni veliko, za zelo poceni kapučino pa le. Hvala vsem, ki ste se odločili, da boste tudi na ta način sledili našim naporom za bolj obveščeno in s tem tudi boljšo, lepšo Izolo. Za Izolo z nasmehom.

Mef

OSMICA JE BILA HIT

Nekateri so se sicer zmrdovali, drugi so se glasno jezili, češ da gre za poceni biznis na račun drugih gostincev, toda ribiška osmica, ki je ob novem letu zrasla na ploščadi pred mandračem je dobro funkcionirala. Vsak večer se je natolkelo presenetljivo veliko ljudi, vse skupaj je delovalo zelo domače in tudi tisti, ki nimajo kam in nimajo nikogar so se lahko stisnili pod kakšen nadstrešek.

In ob tem je le dobrih 100 metrov stran samevala moderna Lonka, idealen prostor za takšno novoletno veseljačenje. Izola bo preživela sama ali pa ne bo. Amen.

ČE ŽE NI DENARJA PA VOŠČIMO VSAJ
VELIKO ZDRAVJA V LETU 1995

FARMACIA
Enrico Ravazini
ISOLA
Proprie specialità

Pillole ferruginose di effetto sicuro, preparato secondo speciale ricetta del Medico Dott. Putney.

Infallibile rimedio contro i geloni incipienti

Delicata e preferita Lozione "Ideale", contro la caduta dei capelli preparata secondo speciale ricetta del Medico Dott. A. Fragiaco

"Liquore Odontalgico" calma per incantato il dolore prodotto dai denti carati

Deposito specialità, acque minerali, oggetti di gomma e medicatura artistica della primario ditta.

VPRAŠANJE TEDNA

Kje dobiti mesečnih 370.000 tolarjev za plačilo najemnine za kulturni dom? Tako se verjetno sprašujeta Jadranka in Nevenka iz izolskega ZKO-ja, potem ko so prejeli nov obračun najemnin za družbene organizacije in društva, ki so financirane iz občinskega proračuna. Saj ne bi bilo nič hudega, če bi občina zagotavljala tudi sredstva za plačilo najemnine, toda občina bo kaj takega težko zmogla, saj so sredstva kulturni že zdaj zelo skopo odmerjena. Res bo kritje njihovih osebnih dohodkov krila republika, toda program ostaja še vedno na bremenu občine. Zdaj pa še najemnina. In takšnih je v občini vsaj še nekaj deset.

EKO-LOGIK

Tisk tretje številke naše ekološke priloge je omogočilo javno podjetje
KOMUNALA
IZOLA

Odnos do okolja je kulturna podoba kraja in ljudi. Bodimo kulturni.

100 12. jan. 1995

NOVO KULTURNO DRUŠTVO V KORTAH

V dneh, ko so se nekoč po naših vaseh začeli pripravljati na pomladanska praznovanja, so se začela premikati tudi v Kortah. 27. decembra 1994 so ustanovili Kulturno društvo Korte in v njem zasnovali načrt za kulturni razvoj KS. Zastavili so si te cilje:

1. nadstrankarsko delovanje,
2. sodelovanje z vsemi kulturnimi društvi in ustanovami KS in občini, v sosednjih mestih, vaseh in v zamejstvu,
3. ovrrednotenje ljudske kulture, upoštevanje klasično in sodobno,
4. vključevanje mladine in starejših krajanov v aktivno preživljanje prostega časa in kulturno bogatenje,
5. medsebojno spoznavanje in sožitje čim večjega števila krajanov.

Na ustanovnem občnem zboru so izbrali vodstvo društva, ki bo skupaj z aktivom animatorjev izdelalo podrobni načrt po smernicah, ki jih je ta zbor sprejel. Te pa so:

Vključitev v letni cikel vaških praznovanj, zbiranje jezikovnega, glasbenega, etnološkega in etnografskega blaga, skrb za ohranitev naravne in kulturne dediščine. V letu, ki prihaja ne bodo pozabili na te obletnice:

560 let samostojne cerkve, 175 (176) let slovenske šole, 100 (101) let kortežanskega prosvetnega društva in 80 (81) let malijske pevsko-bralnega društva, 50 obnove

slovenske šole v Kortah in 50 let slovenske šole na Maliji in v Baredih, 25 let sedanjega moškega pevskega zbora.

Predstavili bodo knjigo Ravnikova dediščina. Vodstvo društva bo s pomočjo, občinskega svetnika, ki se je udeležil zbora, in krajevne uprave ugotovilo imovinski status prostorov, ki služijo vaškim in krajevni skupnosti in skušalo preprečiti njihovo odtujitev.

Vsem ljudem naše KS in vsem sosedom, novonastalo društvo za novoletno "dobro roko" želi:

Sreče in zdravja, sožitja in sloge,
širino in globino srca in duha!

Korte, 28. december 1994
Nada Morato

LJUDSKA UNIVERZA KOPER

ENOTA IZOLA

vpisuje v tečaj

Italijanskega jezika II. stopnje

Informacije: * enota Izola, Oktobrske revolucije 1
vsak torek od 17.30 do 19.30

Tel.: 63 130

enota Koper * vsak dan od 8.00 do 18.00

Tel.: 21 258

**vljudno Vas vabimo
na javno žrebanje
glavnih nagrad akcije**

December v Izoli

ki bo, v soboto 14. januarja ob 19.00 uri

v hotelu RIVIERA Izola - SGTŠ

zabavali nas bodo Primorski Fantje

priporočamo rezervacijo mize na telefon 62-921

POKROVITELJI : SO IZOLA in

splošna banka koper

GRAMAR

TOBAK

RESTVINA

Slastičarni JADRAN in GALEB

DOM DVA TOPOLA

DELMAR

M - Degro

KOVINOTEHNA

Mercator-Trgoavto

RENAULT

SPORTMAESTRAL CLUB
ORGANIZIRA

A. Smučanje na Golteh med zimskimi počitnicami

- za osnovnošolce in srednješolce

B. Plavalni tečaj (začetni, nadaljevalni)

- za otroke od 5. leta dalje

C. Športna šola

- za otroke od 3. leta dalje

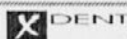
D. Plesna delavnica

- za otroke od 4.-8. leta

Prijave in informacije:

Sportmaestral club d.o.o. Izola, Kraška 1

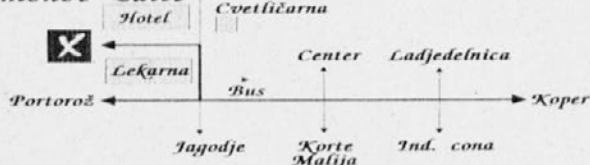
Vsak dan razen četrta od 18. do 20. ure
(tel.: 61-013)

Rentgenski laboratorij za slikanje zobovja

V oktobru 1994 smo v Izoli pričeli z rentgenskim slikanjem zobovja. Ordinacija je v rumeni dependanci št. 600, hotela Simonov zaliv. Slikamo vsak dan, od ponedeljka do petka od 9.00 do 12.00 in od 15.00 do 19.00 ure. Čakalne dobe ni, slike izdelamo in vročimo takoj. Telefon (066) 67-191.

Simonov zaliv.

**MENJALNICA in
PROMET
Z NEPREMIČNINAMI**

dipl. oec.
Ivan Konstantinović
Sončno nabrežje 14
66310 IZOLA
tel./fax. 066/63-211

ŠIFRA

STANOVANJA - HIŠE - PARCELE
POSLOVNI OBJEKTI - PROSTORI

DELITEV OBLASTI

(Mef) Na zunaj ni videti prav nič posebnega, v resnici pa se v občinski stavbi kuha prav vroča juha, ki pa jo bodo k sreči pojedli tisti, ki so tam zaposleni, medtem ko bo nam, uporabnikom občinskih storitev, z njo v glavnem prizanešeno.

Delitev oblasti na državno in občinsko je namreč sovpadla s lokalnimi volitvami, to pa je morda tudi največja napaka zakonodajne o lokalni upravi, saj obe novi lokalni oblasti naenkrat postavljata temelje svoje organiziranosti, kar seveda ni tako lahka naloga, kot se zdi. Še najbolj plastično to delitev ponazorimo z nadstropji občinske stavbe.

- V pritličju bodo najverjetneje nameščeni delavci in uradi upravne enote Izola (beri državna oblast), ki so že zdaj v teh prostorih. To so delavci sedanjega oddelka za notranje zadeve, ki bodo po novem delavci enote za notranje zadeve. Najverjetneje bo kot vodja enote nastopil sedanji načelnik tega oddelka, Silvo Škrbina.

- V prvem nadstropju bo lokalna, občinska oblast. Tam naj bi domoval župan dr. Gasparini, tam naj bi bila sejna soba občinskega sveta in nekatere službe, ki jih bo predlagal župan, sprejel pa občinski svet.

- V drugem nadstropju bo vodstvo in še nekatere enote upravne enote (države), ki jo zaenkrat kot v.d. vodi Branko Andrejašič (verjetno pa tudi kasneje, saj načelnike imenuje republiška vlada, Andrejašič pa je član najmočnejše stranke vladne koalicije in strokovno usposobljen za to funkcijo).

- V tretjem nadstropju (mansardnem) bodo spet delavci občinske oblasti (beri računalnikarji), čeprav bodo zaradi narave in obsega svojega dela pogodbeno opravljali tudi vrsto nalog za državo.

- V prostorih stare občine (nad Komunalno) bodo ostale nekatere službe lokalne, občinske oblasti, zmanjšane za dve delavki (najverjetneje dipl. pravnico Vilmo Klančar-Saksida in še eno delavko iz računovodstva).

Dejansko bosta v kratkem dokončani dve organizaciji služb, čeprav bi župan za to delo načelno imel tri mesece časa, vendar je nemogoče, da postopek ne bi potekal istočasno, načelnik upravne enote pa mora svojo organizacijo predlagati že ta mesec. V primeru upravne enote Izola bo v.d. načelnika dobil predlog posameznih ministrstev glede oblikovanja enot in njihovih vodij, potem bo ta predlog prilagodil razmeram in ga vrnil ministrstvu, ki bodo vladi ponudila predlog v sprejem. Po mnenju Branka Andrejašiča bo upravna enota v prvi fazi imela 20 zaposlenih (vsega skupaj je zdaj na občini brez funkcionarjev zaposlenih 56 delavcev). Predvideva, da bodo najverjetneje oblikovali tri notranje enote (za notranje zadeve, okolje in prostor ter gospodarstvo in družbene dejavnosti) ter imenovali prav toliko načelnikov. Seveda pa je treba počakati, kaj se bodo domislili v ministrstvih.

Več dela čaka župana oziroma občinski svet. Tudi oni morajo pripraviti organizacijo dela, saj se, kljub napovedim, v izolskem primeru ne obeta zelo rigorozno zmanjšanje sredstev s katerimi bo razpolagala občinska oblast. Nekateri optimisti celo predvidevajo, da se bodo sredstva zmanjšala za največ 30 odstotkov, kar naj bi pomenilo, da bodo razpolagali s približno 600 milijoni prihodkov, kar niso ravno mačje solze. Za razliko od upravne enote, kjer bodo finančno v glavnem skrbeli le za primerno prekrivanje denarja iz republiškega proračuna na račune porabnikov, bodo na občinski ravni sami odločali kaj in kako z denarjem pridobljenim od dela dohodnine, najemnin, komunalnih in drugih prispevkov, turistične takse in podobno. Zato bo moral tudi župan predlagati oblikovanje oddelkov in imenovati njihove vodje. Njegov predlog bo seveda sprejemal občinski svet in zato bo tudi to opravilo precej odvisno od strankarske razdelitve politične oblasti.

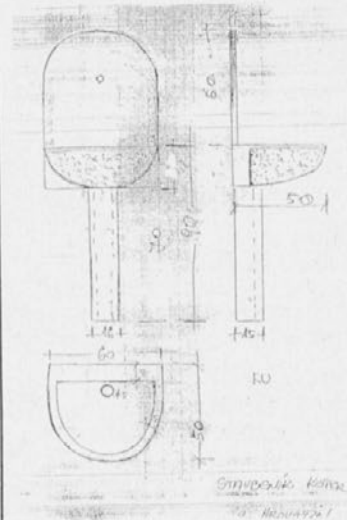
Dokler vse to ni opravljeno in dokler niso urejeni medsebojni odnosi dveh oblasti pa se pojavljajo nekatere praktične težave, ki jih k sreči v.d. načelnika in župan dokaj dogovorno rešujeta. Gre za banalne težave z dvigovanjem in odpošiljanjem pošte, za plačila posameznih uslug, določitev najemnine za upravno enoto in občinski stavbi in še kaj.

Občani vsega tega v glavnem ne čutimo, zapletlo pa bi se lahko na obalni ravni, saj ta organiziranost ni še niti domišljena, kaj šele dogovorjena. To pa pomeni, da bi se lahko zapletlo pri sprejemanju posameznih odločitev v zvezi z ribolovom. Tako kot na občinski ravni pri porokah, saj si je država nepričakovano vzela to obveznost na svoje breme, potem ko je vsa leta ta dolžnost in čast pripadala županom oziroma predsednikom občinskih skupščin.

ZGODBA O ŠPINI

Pravzaprav ne gre za stvar ob kateri bi se moralo angažirati ne vem koliko občanov, vendar je zgodba poučna in zato jo dajemo bralcem v oceno in opozorilo hkrati.

Začelo se je novembra meseca, ko so gradbinci ob pretlakovanju ljubljanske ulice preprosto izkopali in odstranili javno izlivko (špino), ki je bila tam že dolgo pred generacijo, ki ji je zdaj zaupana skrb za naš prostor. O tem dejanju ni bil obveščen nihče in nihče ni niti protestiral, razen krajanov, ki so želeli svojo špino nazaj. Bili so tudi pripravljeni plačevati vodo, le da se ta mediteranska značilnost vrne na mali trg v ulici. Zavodu za planiranje in urbanizem so naslovili vlogo, naj špino ponovno postavijo, še posebej zato, ker je bila v projektu za pretlakovanje tudi predvidena. Tukaj pa se zgodba zares začne. Poglejmo jo v

nekaj odstavkih:

- Zavod pošlje pobudo občinskemu izvršnemu svetu. IS ugotovi, da denarja za projektirano izlivko ni (cca. 2. milijona tolarjev), soglašajo pa s postavitvijo manjše izlivke in v ta namen odobri 500.000 Sit in zagotovi plačevanje vode.

- 20.12. Rižanski vodovod obvesti Zavod, da je GIP Stavbenik pripravljen za ta denar postaviti izlivko (po priloženi skici).

- 22. 12. Rižanski vodovod o tem predlaganem posegu obvesti Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine v Piranu.

- S sklepom iz dne 23. 12. Medobčinski zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine zavrne izdajo soglasja za postavitev izlivke, ker je ta neprimerno oblikovana, nesprejemljiva pa je tudi lokacija.

- 4.1. Rižanski vodovod obvesti Zavod, da zaradi negativnega soglasja MVNND ne bo izvedel načrtovanih del.

- Istega dne Zavod (ki še ne ve za negativno soglasje) obvesti Rižanski vodovod, da bo lastnik izlivke občina Izola, račune za vodo pa bo poravnal Zavod.

THE END

Izlivke tako ne bo, zagotovljenih 500.000 Sit bo šlo kam drugam, Izola bo izgubila del Mediterana, nekaterim interesom bo ugodeno.

P.S. Zelo podobno oblikovana izlivka je menda na koprski Mudi. Nič ni slišati, da bi tam koga posebej motila.

Dost mam

**Smučarski klub Izola in agencija Bele skale iz Izole
organizirata v SOBOTO 14. januarja
SMUČARSKI IZLET V PIANCAVALLO.**

Odhod bo ob 6. uri pred Lipo.

**Prijave: V četrtek od 17. do 18. ure na sedežu SK Izola
(Kraška 1) v petek na agenciji Bele skale (Veliki trg)**

Cena izleta je 3.500 Sit (prevoz in dnevna karta)

VSI SO PRIHAJALI - TUDI MANDRAČ K božični polnočnici, seveda!

Bil je nekdo, ki je k letošnji polnočnici prišel z različnimi notranjimi občutji: ni vedel prav natančno v kolikšni meri je (bil) veren, koliko mu polnočnica pomeni "spektakel" za pomirjanje nostalgčnih mladostnih doživetij in koliko od nje pričakuje navdih za doživeto notranjo molitev in srečanje z Bogom ter prijateljski stisk roke za obogateno srečanje z bližnjim. Prišel pa je tudi "službeno" - da bo izmeril utrip dogajanja in o tem poročal svojim bralcem.

Pa je bil v svojih pričakovanjih razočaran! Razočaranja so se kar vrstila: ni mogel v cerkev (verjetno so drugi krivi, ker je zamudil!), ob policajih se mu je zbudila (verjetno slaba) vest, v notranjosti se je ob zgražanju srečal z ljudmi, ki so se tam le postavljali - z oblekami in frizurami, gotovo le zaradi kamer in kulis! ter zato, da bi jih ljudje videli. Ker pa se čuti poklicanega, da presoja, kdo v cerkev spada in kdo ne - je ob sebi našel tudi take, ki bi jim nikakor ne prisodil prostora v cerkvi in za katere v svoji vsevednosti že kar ve, da so se najbrže slabo počutili.

Največje razočaranje pa je doživel, ko se je našel (drugi) nekdo, ki je izrazil svoj položaj in službo. Ljudem je dal malo ali nič tistega, zaradi česar so prišli, temveč je namesto tolažbe in skrbi za ljudi branil institucijo, se zavzemal za nepremičnine ter obtoževal vseprek in vsakogar za svojo lastno nemoč ali nesrečo, ki je, resnici na ljubo, daleč od tega, kar je resnična nesreča. Ta nekdo je omenil tudi, da so se v preteklosti cerkvi godile strašne krivice, da je bila uboga ob ogromno premoženja; ta nekdo je zamrmral tudi že izguljeno pesem o tem, kako pokvarjena je bila prejšnja oblast in znova omenil njeno krivdo za pogubno obnašanje ljudi. In ta nekdo si celo drzne, seveda po svoji pameti, nekemu kar poprek, pripisati vso krivdo in s tem odvzeti Bogu njegovo pristojnost in pristinost.

Ob vsem tem je seveda vprašanje, da ubogi Jezus nima kje prebivati, ker v Izoli pušča cerkvena streha, povsem obrobno. Če jo bo potreboval, jo bo gotovo dobil - predvsem tisto v naših srcih. Streho pa potrebujejo zapuščeni, matere z otroki.... Cerkev pa ima tako ali tako že več, kot ji je po božji besedi odmerjeno. In kako je Cerkev prišla do premoženja, ki ji je bilo odvzeto? (Odgovor na v Mandraču zastavljeno vprašanje: "Naj kdo dokaže, da na krivičen način, kot ji je bilo (dokazano!) krivično odvzeto!")

Vse to in še marsikaj je Mandračev komentator doživljal med letošnjo polnočnico in po njej, ko je moral po (slabem) spominu za nenadejano številko pač nekaj napisati. Po Petretovto je verjetno razmišljal, da če bo špičasto, bodo vile, če bo pa podpisano, pa avtorski komentar.

Tisti, ki pri polnočnici niso sanjali z odprtimi očmi, so lahko slišali (dobesedno in samo to; povzetek v italijanščini tudi ni bil bistveno različen):

"Dragi verniki, spoštovani gledavci in gledavke, ki spremljate prenos iz naše župnijske cerkve sv. Mavra v Izoli.

Sporočilo nocojsnje noči je podobno kot že skoraj dve tisočletji: Bog je postal človek in se nam je približal. Postal je eden izmed nas, z namenom, da bi nam bil čimbolj blizu, enak v vsem, razen v grehu.

Dva tisoč let ni malo. Pa vendar zgleda, da človeštvo tega vsakoletnega božjega obiskovanja nikakor noče razumeti. Ne takrat in ne danes. Ne v takratni Palestini in ne v naši Izoli, Sloveniji, Italiji, Evropi. Obnašamo se, kot da za Boga ni in ne sme biti prostora! V času Rimljanov in Heroda v dnevih uradnega popisovanja v Betlehemu ni bilo prostora za Jožefa in otroka pričakujočo Marijo, v naši Sloveniji se Boga in vsega božjega otepamo na vsej črti: bojimo se ga, da vstopi v naše šole in bolnice, bojimo se ga v parlamentu in na sodišču. Nočemo priznati in popraviti storjenih krivic, ne vrnemo premoženja, ki je bilo krivično odvzeto, brez očitka vesti prejemo dobiček od tega, do česar nismo upravičeni. Kdo ve, morda se bojimo, da bi nam Bog prekrizal politične in strankarske račune! Še več: slabši smo kot betlehemčani! Ne le neprijetnosti, ki bi nam jih povzročila noseča mati, bojimo se tudi življenja samega. Kako preveč na račun komodnosti, standarda, javnega mnenja in trenutnih koristi dajemo prednost smrti in ne življenju, splavu in ne rojstvu. Ali ni rojstvo vsakega otroka v nekem plemenitem pomenu prav majhen Bog - Božič, ki prihaja med nas? Kaj ne prihaja že z vsakim otrokom v naše družine blagoslov? Kje je vendar lažje odkriti Boga in njegovo ljubezen kot v iskrenih otroških očeh?

Bog pa se človeku nikoli ne vsiljuje. Ne takrat in ne danes. Jožef in Marija sta zapustila ošabne in vase zagledane Betlehemčane in se zatekla k preprostim in skromnim pastirjem. Za rojstvo božjega Sina je zadostoval skromen hlev in za sprejem božjega oznanila tudi ni treba veliko več kot odprto in iskreno srce.

Morda je nekaj simbolike tudi v tem, da smo se nocoj zbrali tu, v svetišču, ki je na zunaj skrajno zanemarjeno. Omet že več let odpada, streha pušča na več koncih, nekdanja veličastna vhodna fasada je že skoraj do kamna oglodana... Mnogi, ki že leta ogledujejo žalostno propadanje nekoč veličastne priče vere in kulture, majojo z glavo in se sprašujejo, kam se je Bog in vse božje umaknilo iz teh krajev. Žal je tako, da takrat kadar Boga izženemo iz naših kamnitih svetišč, tudi naša srca postanejo kamnita. Brez Boga smo na žalost zelo hitro tudi kot ljudje slabši, nepopolni, problematični. Saj ne potrebujemo posebnih dokazov: pogledmo v bližnjo Bosno, zamislimo se nad našimi politično gospodarskimi aferami in spletkami, pogledmo med našo mladino, ki ob negotovi prihodnosti vse bolj postaja sužnja alkohola, mamil in nesmisla. Tudi jaslice, ki so jih pripravili naši mladi, so zgornje: ljudje so sveto Družino izrinili iz svoje srede, na obrobje njihovega mesta in življenja. Zato pa ostajajo moderni sužnji reklam in potrošništva - njihove zibelke pa še vedno ostajajo prazne!

Pa vendar, Bog prihaja tudi to leto in prav v naše razmere. V skromni štalici pod oltarjem nam govori, da je pravi človekov oltar njegov srce. Če Bog v teh dneh ne razsvetli in ogreje naše notranjosti bo "betlehemske sindrom ošabne zagledanosti vase" še vedno izničeval vsa naša plemenita hotenja. Z Bogom v srcu in s tem v življenju pa lahko postane marsikaj drugače: življenje bo dobilo smisel - pa čeprav bo na zunaj še vedno polno problemov in težav; z božjim blagoslovom lahko tudi hlev postane svetišče; z Bogom v srcih vernikov, politikov, oblastnikov, podjetnikov in ekonomistov lahko obnovljena župnijska cerkev postane ponosna lepota novih časov v samostojni domovini; z božjim optimizmom zazrti v prihodnost se nam torej ni treba ničesar bati.

To veselje so v božični noči oznanjali že angeli: "Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji, ki so Bogu po volji!" Dajmo torej Bogu, kar je božjega in odprimo svoja srca, da more v njih vzklti seme božje besede. Naj vztrajno raste, iz dneva v dan, da bo majhen Bog božične noči postajal vedno večji in pričevalnejši Bog našega življenja. Ne le na Božič - tudi vsak dan našega življenja.

Ob letošnjem Božiču vsem voščim obilo božjega optimizma. Še posebej tistim, ki ste bolni, osamljeni in zapuščeni. Kristusov mir naj napolni vaša srca in naj vas spodbuja, da boste povsod vredni pričevalci za Boga in božje. Skupaj z Bogom bomo vsi bolj človeški, bolj povezani med sabo in bolj ena velika družina, kjer smo odgovorni drug za drugega."

Odgovor na pristransko pisanje je pač dolg. Vendar skušajmo biti vsaj nekoliko objektivni - predvsem pošteni do tistih, ki niso imeli priložnosti slišati originala in ne pripisujmo nekomu tega, kar ni povedal. Vse molitve - ne v cerkvi in ne objavljene v Mandraču ne koristijo prav dosti, kjer ni temeljne poštenosti - do sebe in do bližnjega. Koliko posnemovalcev in učencev bo imel "razočarani Mandračev komentator", pa prepuščam Vam, spoštovani bralci. "Težo" časopisu namreč bolj kot s ceno dajejo člani uredništva predvsem s svojimi "izdelki". Bojim se, da bo Mandrač moral biti po tej logiki vse dražji!

Andrej Sedej
župnik

"Jezni gospod župnik"

Očitno vas imata usoda in glavni urednik Mandrača zelo rada, predvsem urednik, saj mi je za odgovor dovolil le pet vrstic. Vendar naj najprej pomirim vašo skrb glede cene Mandrača, kajti glede na to, da vanj trenutno pišete tudi vi, s ceno ni prav nič narobe. Ker sem odgovor na vaše pisanje moral zaradi pomanjkanja prostora preložiti za naslednjo številko, bodo bralci Mandrača prisiljeni brati me tudi naslednjič. Žal!

"Ivan Vrtnik Blaško"

IL MANDRACCHIO

Foglio della comunità italiana di Isola

**Costituito il Consiglio
comunale di Isola**

**1995: un anno
di speranze e
di lavoro**

“La speranza, ha detto il Foscolo nei Sepolcri, è l'ultima Dea ad abbandonare l'uomo”, ed è proprio armati di questa che affrontiamo le avventure del 1995. Sappiamo che non sarà un anno facile, che molti dei problemi che gravano sulla nostra comunità e sul nostro comune in generale non potranno essere risolti in tempi brevi. Però i risultati dello scorso San Nicolò ci rendono un tantino più ottimisti che nel passato.

Le ultime elezioni, ossia le prime elezioni amministrative nello Stato sloveno, hanno decretato la fine delle Assemblee comunali, di quel apparato legislativo mastodontico e proporzionalmente caotico, e hanno aperto la strada a forme organizzative più consone alle esigenze dei giorni nostri. Spetterà a noi farne tesoro.

Per quanto concerne la nostra comunità nazionale i risultati delle stesse elezioni possono essere ritenuti particolarmente lusinghieri. Il Sindaco, infatti, è un nostro connazionale e quattro dei 23 seggi in Consiglio comunale sono stati occupati pure da nostri connazionali.

Questi dati alimentano in noi la speranza di vedere immediatamente avviati i progetti edilizi riguardanti la nuova sede della Comunità italiana di Isola nella vetusta Casa Manzioli, della nuova Scuola elementare di lingua italiana, nonché dell'ampliamento del Centro scuole medie “Pietro Coppo”. E che Dio ce la mandi buona.

Gianfranco Siljan

**Isola: prima riunione del neoeletto
Consiglio comunale**

**Sindaco - solo forma o
anche contenuto?**

Ben poco solenne la seduta costitutiva del neoeletto Consiglio Comunale della nostra cittadina. Al freddo imperante in sala, che dopo la prima ora aveva convinto più di un consigliere a rimettersi il cappotto, si erano aggiunte le parole del sindaco, dottor Gasparini, che aveva voluto sottolineare la sua amarezza dopo la consultazione del giorno prima a Lubiana con i poteri dello Stato e con lo stesso capo del governo.

Parafrasando il suo intervento, potremmo riassumerlo in poche ma efficaci battute. Il legislatore e il governo sono intenzionati a ridurre il ruolo del sindaco in quello di un cavallo da parata. Ma proprio perché eletto direttamente con il voto dei cittadini che gli hanno espresso fiducia, il sindaco deve essere anche un buon cavallo da tiro. Senza demandare ad altri sue competenze e sue responsabilità. Solo così potrà rappresentare veramente gli interessi di tutti i cittadini, di là dagli interessi partitici e di parte.

Di questo parere, in fondo, pur se tra mozioni e contro-mozioni, tra emendamenti e non, è risultato anche tutto il Consiglio Comunale che, nell'approvare il Regolamento provvisorio di procedura e un'altra, altrettanto provvisoria, delibera statutaria, ha preferito non inserire all'ordine del giorno la nomina del presidente e del vicepresidente del Consiglio. In attesa, appunto, di veder meglio definito il loro ruolo e le loro competenze, anche nei confronti del sindaco. E, con delibera a parte, proprio a sottolineare questa volontà, si è voluto stabilire che la prossima seduta dovrà essere convocata e diretta dal primo cittadino.

Nominate, nel frattempo, due commissioni altrettanto provvisorie: quella per le nomine e le elezioni e quella per la stesura del nuovo statuto. Salomonicamente è stato deciso che a comporle siano i rappresentanti di tutte le liste presenti in Consiglio Comunale. Per la nostra comunità, della prima è stata chiamata a farne parte Liliana Peterzol, della seconda Claudio Chicco.

Di eventuali e possibili coalizioni partitiche, per il momento, niente di preciso e di concreto. Anche se determinati patteggiamenti e contatti sono già in corso, ed era possibile intravederli durante i dibattiti, è probabile che le varie formazioni partitiche preferiscano, prima di concludere, far passare qualche giorno, in attesa che un po' di riposo festivo porti consiglio.

Silvano Sau

Industria - Commercio - Navigazione - Necessità di opere portuali - Istruzione pubblica

Chi da un ventennio non avesse avuta occasione di vedere Isola, e che al presente la visitasse, rimarrebbe di certo meravigliato dei progressi.

Difatti, in quattro lustri, Isola ha subito pressoché una riforma radicale; che se il malaugurato afide delle vite, precipua risorse del paese, non avesse bersagliato le nostre fertili campagne, oggi sarebbe uno tra i comuni più fiorenti e ricchi della provincia. Fortuna fu invero per Isola l'impianto degli importanti stabilimenti industriali per la confezione di conserve alimentari, specialmente per la preparazione delle sardine all'olio.

Già dal 1881, epoca in cui si videro erigere le grandi fabbriche, le quali per l'incessante progrediente sviluppo industriale e commerciale dovettero venir man mano ampliate, cominciò l'era del risorgimento economico, del benessere e prosperità del paese.

Vista l'improduttività dei campi, buona parte della gioventù si alloggiò nelle fabbriche ove, senza tema di errare, puossi asseverare che circa 500 famiglie fruiscono il loro sostentamento col lavoro prestato in questi provvidi opifici.

È naturale che ove risiede e fiorisce l'industria, ivi migliorano le condizioni economiche delle popolazioni e di conseguenza si risveglia e si consolida il commercio. Così la pesca, a cui un terzo della popolazione si dedica, assunse uno sviluppo straordinario. E siccome la sardella è il prodotto principale a cui le fabbriche si occupano, queste estesero le loro relazioni mercantili nel commercio mondiale. Da ciò l'importazione delle materie greggie per la lavorazione dei manufatti, e l'esportazione su vasta scala delle merci e prodotti preparati nei grandi empori commerciali.

Di conseguenza si fanno ogni dì più strada le comunicazioni marittime. La navigazione locale è deficiente di mezzi celeri di trasporti adatti per i bisogni delle fabbriche, quindi la necessità di valersene dei piroscafi Lloydiani e delle altre società di navigazione litoranee, i quali periodicamente toccano il nostro porto.

Ma se con ciò la facilità di mezzi idonei di comunicazione non difettano, il guaio massimo e giustamente deplorato è la difficoltà d'approdo dei battelli a vapore.

Il nostro molo, in miniatura, non che per i vapori, ma neanche per battelli da pesca è ora adatto. Fatto sta che i piroscafi non si possono accostare, e l'imbarco e lo sbarco delle merci avviene mediante abbordaggio con barche da nolo. È un inconveniente notevole se si consideri il maggior dispendio a cui vanno soggette le spedizioni.

Nel 1893 è stato costruito un braccio di molo di dimensioni limitatissime punto corrispondente alle odierne esigenze, il quale per la poca solidità e sprovvista com'è di opportune opere di difesa è ora ridotto impraticabile.

In seguito quindi a pressanti reclami pervenuti in questione al Comune cetolo degli industriali e commercianti, ne dicembre p. p. la Podestaria d'Isola per proposta della rappresentanza comunale, inviava al ministero del commercio in Vienna, con raccomandazione del Governo marittimo in Trieste, interessando parimenti del loro appoggio i nostri deputati al parlamento, dottori Gambini e Bartoli, un motivatissimo e ragionato memoriale, impetrando urgenti ed efficaci provvedimenti in argomento. Però sinora è attesa con giustificata impazienza una favorevole evasione in merito.

Riguardo la pubblica istruzione ch'è questione di specialissima importanza e per la quale sono allo studio ed in via d'esecuzione seri ed utili provvedimenti, mi riservo di parlare diffusamente in una prossima mia corrispondenza.

(articolo non firmato)

1994: molto attiva la "Pasquale Besenghi degli Ughi" *Lusinghiero bilancio*

Intensissima e improntata alla qualità l'attività dell'Associazione Comunità degli Italiani "Pasquale Besenghi degli Ughi" di Isola dello scorso 1994. I parametri che danno ragione a questa affermazione sono le crescenti richieste di collaborazione provenienti dalla Slovenia e dall'estero da organizzazioni consimili di alto livello qualitativo, il crescente interesse da parte di attivisti che desiderano partecipare alle attività dell'associazione e il crescente numero di manifestazioni alle quali i gruppi di attività partecipano.

Le manifestazioni del 1994 che hanno visto la partecipazione dei gruppi della Comunità sono state 55. La parte di leone l'hanno fatta come ogni anno i gruppi culturali e in special modo il Coro "Haliaetum" e i minicantanti con i gruppi vocali. Delle 14 uscite realizzate dai gruppi culturali sono da sottolineare le performances dell'"Haliaetum" nelle esibizioni a Fasana, Fiume, San Giovanni Lupatoto (Verona), Trieste (Teatro Miela) e Palmanova, e quella dei minicantanti a Battipaglia (Salerno), dove le tre bambine soliste sono riuscite a portare alla serata finale del festival "Verdinate" due delle tre canzoni composte per l'occasione da connazionali isolani. Accanto al coro e i minicantanti, hanno svolto regolare attività anche il gruppo di arti figurative che nel secondo semestre ha destato moltissimo interesse, e il gruppo da ballo.

Riguardo i gruppi ospiti a Isola, importante la partecipazione del coro Schola Cantorum "G. Bezzi" di Tolentino al "VII incontro internazionale di cori" organizzato dalla Comunità nella Chiesa di San Mauro, le rappresentazioni teatrali del Dramma Italiano di Fiume, del Teatro Stabile del Friuli-Venezia Giulia e de "La Contrada" di Trieste, nonché del Complesso da camera "G. Verdi" di Trieste. Le ultime tre rappresentazioni sono state realizzate grazie alla collaborazione con l'Università Popolare di Trieste.

Importante il ruolo svolto dalla redazione de "Il mandracchio" e dalla biblioteca della Comunità. La prima ha pubblicato 23 numeri del foglio che, grazie alla collaborazione con il giornale "Mandrač", è potuto entrare in quasi ogni famiglia di Isola informando la cittadinanza intera sulla problematica

del nostro gruppo nazionale. La seconda, con gli oltre 1400 volumi e l'ottimo sistema di aggiornamento, ha offerto la possibilità ai soci di disporre di opere di consultazione, di narrativa e altri generi. La sala di lettura ha funzionato ogni giorno offrendo ai frequentatori ben sei quotidiani e sei periodici in lingua italiana.

Dei sei gruppi che hanno animato l'attività sportiva della Comunità due hanno lavorato regolarmente: la squadra di calcio e quella di pallacanestro. Comunque tutte le squadre hanno dato prova di buona preparazione ottenendo ottimi risultati: due primi posti della squadra di basket - "Dolinskov memorial" e girone di andata del campionato - e due primi posti delle squadre di tennis da tavolo all'Incontro sportivo di Unione Italiana.

Tutte queste attività hanno visto l'impegno di oltre 120 attivisti e sono state seguite da un numerosissimo pubblico (eccetto alcune volte a Isola) valutabile sulle 4.500 persone.

Sono risultati questi che incitano attivisti e dirigenze al proseguimento in questa direzione.

Claudio Chicco

Mercoledì, 25 gennaio 1995, alle ore 19.30, nel Salone di Palazzo Besenghi "Concerto di musica folcloristica istriana". Sarà sostenuto dal trio Zonta, Monaro, Kleva, della Comunità degli italiani di Capodistria.

Il Mandracchio, foglio della comunità italiana di Isola
Redattore responsabile: Claudio Moscarda
La redazione: C. Chicco, M. Maurel, C. Moscarda,
C. Raspolić, S. Sau, G. Siljan, A. Šumenjak
Indirizzo: via S. Gregorčič 76, 66310 Isola, Slovenia
tel-fax: +386 66 / 65031 / 65853

VABILA - SPOROČILA

Praznovanje v vrtcu Livade

Letos so si v vrtcu zamislili imenitno idejo glede praznovanja Dedka Mraza za otroke. Pozvali so starše otroke, da so pripravili program za svoje otroke in tudi sami izvedli nastopali v teh točkah.

Program je potekal zelo sproščeno in v dobrem razpoloženju. Tri mamice in očka so se izkazali s kratko igrico o kočiji. Štiri mamice so se oblekle v bele snežinke. Ob glasbi so zaplesale pravi ples snežink in pozele velik aplavz. Bilo je nekaj očkov, glsbenikov, ki so zaigrali na instrumente (kitara, trobrnta, klarinet in saksofon). Posebno lepo je bila pripravljena glasbena igrica (Božični venček), ki si jo je izmislila mamica s svojimi otrokoma ob pomoči dveh prijateljev so v svojih kostumih in glasbi prikazali prihod zime in praznikov ter z vključitvijo Dedka Mraza razveselili otroke. Na koncu igrice so prižgali kresničke in zaželeli vsem otrokom

sveta mirno in srečno otroštvo. Bilo je še nekaj staršev, ki so s svojim nastopom potrdili, da tudi starši lahko naredijo marsikaj. Skupina Medvedek je zaključila program z glasbo, ob kateri so zaplesali starši s svojimi otroki in vzgojiteljicami. Le te so bile zelo navdušene nad starši, ki so otrokom pripravili res lep nastop.

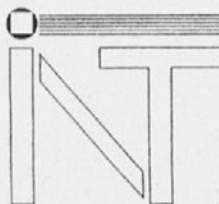
K.M.

NOVO! V IZOLI! NOVO!

"INTERIER" d.o.o. IZOLA

obvešča, da je v Industrijski coni v Izoli odprl novo trgovino **HOBBY**, lesnega programa, kjer Vam nudimo:

- furnirane, iveral in surove iverne plošče rezane na točne dimenzije.
- veliko izbiro postforming vrat in delovnih pultov.
- bogato izbiro lepljenih masivnih plošč hrast/jesen/bukev/smreka.
- lesnih oblog, talnih letev.
- vsa okovja in spojne materiale za montažo
- robne trakove in ostale potrošne materiale za mizarje.

LESNO PODJETJE
AZIENDA LEGNAMI

66310 IZOLA
TEL.: 066 / 63-632, TELEFAX: 066 / 62-334

I Z O L A I N T E R I E R

Trgovina je odprta vsak dan
od 8.00 do 15.00 ure,
Sobota od 8.00 do 12.00,

tel.: 066 63-632, fax.: 066 62-334.

Nudimo strokovno pomoč in svetovanje pri samostojni izdelavi Vašega pohištva.

PRIDITE IN SE PREPRIČAJTE O BOGATI IZBIRI!

BRUSMARKT

Brušenje nožev, škarij,
vseh gospodinjstvih rezil in pripomočkov!
Poiščite nas v delavnici
v Bazoviški 3.

(Nasproti pošte pri agenciji Adriatic-Agent)

Cenjene stranke obveščamo, da se je Avto šola "Biser" preselila v nove prostore v Izoli, Drevored 1. Maja 4a, (Pri kinodvorani Globus) tel.: 67-448

Biser AVTOŠOLA
d.o.o. Izola

VABI

NA TEČAJ ZA VOZNIKE MOTORNIH VOZIL

BREZPLAČEN TEČAJ za cestno prometne predpise.
Organiziramo tečaj iz prve pomoči in zdravniške preglede.

Torej ste se le prepričali, da je ekipa AVTO ŠOLE BISER tista prava, ki vas v najkrajšem času pripelje do voznškega izpita?
POHITITE IN LEPO BOSTE SPREJETI!

PRIČETEK TEČAJA: JANUAR/2 FEBRUAR

Prijave na sedežu - Drevored 1. Maja 4a, tel.: 67-448
(Pri kinodvorani Globus) vsak dan od 8.00 do 16.00 ure.

MANDRAČ je tednik KS občine Izola

Naslov: Veliki trg 1, 66310 Izola, tel / fax.: 066 / 61 - 139

Predsednik časopisnega sveta:

Glavni in odg. urednik: Drago Mislej

Uredništvo: D. Mislej, V. Ostrouška, N. Zajc, T. Ferluga, Orlando H.

(fotoreporter), E. Šahbaz, I. Vrtnik-Blaško,

Tehnični urednik: Davorin Marc

Tednik izhaja v nakladi 6000 izvodov, cena 0 Sit.

Založnik / elektronski prelom: GRAFFIT LINE, doo Izola, 61-139

ŽR: 51430 - 603 - 32431

Tisk: Pigraf Piran

KAPUCINO

Sport

NOGOMETNA AGONIJA

Nogometaši počasi končujejo prestopni rok, v izolskem prvoligašu pa je vroče kot še dolga leta ne. Razmere v klubu so namreč povsem nejasne, predsednik Mikulin se le še tu in tam oglasi v klubu, tehničnega direktorja Žlogarja že dolgo ni več v klubu, eden standardnih igralcev prvega moštva, Samir Ružnić je že član NK Maribor-Branik. Tudi nekateri drugi igralci vneto iščejo nove angažmaje, saj jim klub ne more izpolniti s pogodbami dogovorjenih obveznosti. Tako se Štampfer intenzivno pogovarja z Muro, Gorico, Koprom in Vevčami, Želko je zelo blizu Primorju iz Ajdovščine, Gregorič pa bo v drugem delu najverjetneje igral v Piranu.

Če ob tem upoštevamo, da sta se v prometni nesreči pod Belvederjem težko poškodovala Tosič in Zupanc, potem ni jasno, kakšno moštvo bi v četrtek sploh lahko sklical trener Mladenović, ki menda ostaja v Izoli. Sponzor Sulejman Elšani, ki je očitno še edini ki v klubu karkoli stori je optimist, pričakuje pomoč od ljudi, ki menda prihajajo v klubsko upravo, in obljublja nekatere okrepitve a bo zanje časa verjetno zmanjkalo. Seveda je v tem primeru zelo na mestu vprašanje, koliko je klub sploh še izolski, saj že dolgo ne deluje več tako kot to določa zakon o društvih in klubih temveč kot zasebno podjetje. Še najbolj res pa je, da se je z njim verjetno opeknel še en sponzor, ki je vložil denar v jamo brez dna in da bo ekipa, ki bo 20. januarja odšla na priprave v Lipico in nato zaigrala v nadaljevanju prvenstva zagotovo zelo mladinska.

VESNA GRE NA JUŽNO POLOBLO

Vesna Dekleva, jadralka izolskega Olimpica in najresnejša kandidatka za udeležbo na olimpijskih igrah v Atlanti je danes odpotovala na svetovno prvenstvo jadralcev razreda Evropa v novozelandski Auckland. Bolj kot rezultat je za Vesno pomembno spoznavanje drugačnih pogojev jadrnanja v drugačnem morju, saj bo tudi olimpijska regata v podobnih pogojih. Vesnin trener Jurij Dorošenko je za cilj postavil uvrstitev med 16 najboljših po državah, kar je hkrati tudi kriterij, ki ga je postavil slovenski olimpijski komite.

Udeležbo na svetovnem prvenstvu je ob klubu in Jadrlni zvezi Slovenije omogočila še Zavarovalna družba Adriatic, klub pa je za pomoč zaprosil tudi izolski Delmar in novoizvoljeni občinski svet.

KRIMINALIJE

Novoletni prazniki so minili, za razliko od tistih iz prejšnjih let, kar nekoliko mirno. Le v silvestrski noči so dečki imeli nekoliko več dela s tistimi, ki so se odločili najdaljšo noč preživeti na Trgu Republike. Na trgu so petarde pokale kot za stavo, počila je tudi kakšna steklenica, prišlo je do manjšega pretepa na nacionalni osnovi...

Sumničava žena

Žena je osumila moža, da jo skuša zastrupiti z neko tekočino neopredeljive barve in sneznosnega smrada. S to tekočino tudi povezuje smrt svojih sorodnikov. Policisti so tekočino poslali v analizo.

Druga noč

Drugo noč v 1995. letu so bili na delu izolski agresivneži. Šli so in potrgali več poštnih nabiralnikov. Ne čudite se, če v vašem nabiralniku ne bo Mandrača.

Droga v noči

V Livadah sta v kleti stanovanjskega bloka obležala tip in tipica italijanskega državljanstva. Pri zavesti je bila le še ženska, oba pa sta bila pod vplivom mamil. Po nujenju prve pomoči in po krajšem razgovoru, sta bila odpeljana na mejni prehod Škofije.

Alkohol

starejši moški se je sprl z žensko, s katero živi v izven zakonski skupnosti. Prvo je prišlo do prepira nato pa še do prerivanja. Vse pod vplivom alkohola.

splošna banka koper

ŠTUDENT, DIJAK!

Tvoja priložnost je tu!

Splošna banka Koper

Ti nudi možnost uporabe

najsodobnejših oblik poslovanja:

tekoči račun

bankomati

ACTIVA in

najetje posojila za čas študija

Priložnost zamujena,

ne vrne se nobena!

Vse informacije dobiš v enotah

Splošne banke Koper.

Spoštovani bralci! Še vedno se lahko naročite na Mandrač. Izgubili boste le številko ali dve, odvisno pač koliko ste hitri. V kolikor pa nimate namena postati naročnik boste lahko tednik Mandrač še vedno brali. Po ceni 50 SIT ga boste lahko dobili v eni od sledečih trafik: v trafiki Garfield, v prodajalni avtobusnih kart na avtobusni postaji, v menjalnici in trafiki Agma, v trafiki Silček pri kinu, v trafiki Lili pri tržnici in Zdravstvenem domu, v trafiki Livade v Livadah ob Prešernovi cesti in v trafiki Jagodje v Jagodju. V starem delu mesta boste Mandrač lahko dobili tudi v papirnici Grafiit na Manziolievem trgu. Če pa boste še vedno ostali brez vašega Mandrača, se lahko oglasite na uredništvu. Veliki trg 1, kjer vam bomo z veseljem hranili en izvod.

Se namig ostalim trafikam in trgovinam, ki jih še nismo obiskali, zavrtite tel.: 61-139 in Mandrač bo bogatil tudi vaše prodajne police.

EKO-LOGIK

Časopis za ohranjanje prirode (Ekološka koordinacija obale) Izola, Dec. 94, št. 3

**Srečno
95.**

veliko zdravih, ustvarjalnih dni ter mnogo športnih ali rekreacijskih aktivnosti, da pljuča globoko zajamejo zrak in srce veselo poskoči, da se telo in duh prebudita, da v letu tem preberemo vsaj eno knjigo, si ogledamo (ne na TV!) vsaj en 'komičen' film, gledališko predstavo (ker smeh je pol zdravja), da se več posvetimo bližnjim in daljnim, da vržemo cigarete skozi okno, vrata trgovin manj odpiramo, pa zato več hodimo na sprehode, da opazimo kdaj pa kdaj tudi oblake, drevesa in morske valove ter nad vsem tem sonce, ki nas bo (spet) novih 365 dni brezplačno grelo, Vam želi uredništvo Eko-Logika.

Vsebina:

1. Za novo misel
2. Opozorilo klimatologov
3. Novice iz sveta
4. Istrsko oljčno olje
5. Naravna imunost
6. Ekologija in računalnik
7. Koristni nasveti
8. Pismo Svetnikom

Vlado Šav

ZA NOVO MISEL

Vse živo je v nenehnem procesu porajanja, obstajanja in razgrajevanja. Tudi vse tisto, kar živo bitje, človek, ustvari. Nekaj traja, dokler so zadaj žive, ustvarjalne sile. In se razvija in razrašča glede na množino vložene energije. Ljudje se ustvarjalno priključujemo nekemu projektu, če smo ob njem osebno motivirani.

Vrednota, ki jo trenutno ponuja v razmišljanje in zaščito Eko-Logik je narava. Tista nasploh in obalna. Raziskuje razne oblike, kako jo prizadevamo. Tudi, ko se na primer občudujoče širijo oči ob TV reklamah in nočemo videti industrijskih kompanij za njimi, ki testirajo še poslednje nezasičene čutnice, da bi nam podtaknili kak artikel iz gorovja porabniške šare, ki pa je v bistvu predelana narava, rudnine, nafta, živali, rastline in še kaj, vse pa dodelano in prirejeno z neposrednim ali posrednim trošenjem milijard kilovatov vsakršne energije, katere proizvodnja pa spet terja dodatno siromašenje in onesnaževanje narave.

Stvar je torej jasna: narave ne uničujejo le industrijalci ampak tudi in zlasti kupci vse te robe. Kajti če bi ne kupovali ali če bi manj in s premišljenim izborom kupovali, bi se jim nujno prilagodila tudi proizvodnja, kajti nihče ne proizvaja zato, da bi polnil skladišča. Tako pa milijarde ljudi polnijo košarice po supermarketih in "sploh ne vedo, kaj delajo", tisti, ki kaj malega vedo, pa si mislijo "eh, saj se moje početje pri vsem skupaj skoraj nič ne pozna..." In tako milijarde človeških mravelj polagoma, pa vztrajno grizljajo jabolko tega planeta.

Ukvarjanje z naravo se torej začne pri ukvarjanju s človekom. Če dobro premislimo, človeška bitja v urbanem ekosistemu tako ali tako predstavljajo pretežni del "biomase". Kje je torej vzrok, da se ta bitja tako porabniško vedejo? Vemo, da so njihove osnovne življenjske potrebe že dolgo zadoščene. Večina ljudi je že kar "zatoščeni" in bi jih bilo lepo videti z roko v roki s koščenim Afrikančkom z drugega pladnja svetovne tehtnice izobilja. Ali ni nakupovalna mrzlca le simptom nekih globljih vzrokov, recimo negotovosti, izgubljenosti, nezadoščenosti v ogromnih mravljiščih sodobnega sveta? Kjer je edini zares tvoj svet skrčen za zidove nekega bloka, v krog tvoje družinice, kjer je že dolgo nepogrešljiv član tudi zgovorni in slikoviti TV stric? In po starem reku: Tako tukaj kakor tam, drugod po svetu ni bistveno drugače. Gre le za odtenke v kulturi in stopnjo izobilja. Temeljni model življenja in to je menda tisto, kar res šteje, je isti. Družboslovci bi morda rekli, da je to pač naravni rezultat stremjenja tega bitja po vse večjem ugodju. Toda kakšen Homo sapiens je to, ki tako malo misli, vsaj kar se tiče bistvenih reči in ena takih je nedvomno on sam? Ki se daje vleči za nos cenanim trikom kot n. pr. Dražljaj: prijeten-neprijeten in Odgovor: pozitiven-negativen?

Ameriški psiholog Skinner je glede tega počenjal obširne raziskave na podganah, na koncu pa proglasil človeka za "mislečo podgano" in posmehljivo postavil pod vprašaj demokracijo. (Nadaljevanje na naslednji strani)

Pod vprašaj pa je postavil tudi človekovo svobodo, za povrhu pa kot edini psiholog v ZDA še dobil zlato medaljo ameriške vlade. They knew, why!

Imperativno je torej vzpodbujati ozaveščenost, drugačno, samostojno mišljenje med ljudmi. Treba jih je vabiti k razmišljanju o drugačnih kvalitetah in zadovoljstvih življenja: lastni ustvarjalnosti, prijateljskem druženju, vsemogočih pobudah in vplivih na družbeno telo, kraj, mesto, deželo, v kateri živijo. Ljudje se morajo ovesti, da človeški rod ni vedno živel, kot živi in da se zato tudi v bodoče reči lahko korenito spremenijo, spet po načelu, ohraniti, kar je nesporno dobrega, obnoviti, kar je bilo dobrega v preteklosti - ostalo pa domisliti in dodati. In poskušati, preverjati.

Človek se mora prebuditi. Odpreti svojo glavo, oči, čute, svojo spečo naravo. In, kot sem že neke zapisal, "pod živimi očmi svet oživi". Potem se ne bo treba več bati za naravo, ker jo bomo doživljali in s tem cenili. In ker se bomo videli tudi med seboj, v naši posebni svojskosti, se bomo cenili tudi med sabo. In ker se bomo videli, se bomo tudi zares srečevali in s tem drobili sedanjo odtujenost. Skratka, človek z živo naravo v sebi se prijazno staplja z naravo s človekom v sebi.

Zdaj pa je čas, da se z občečloveških višin spustimo na realna tla naše vsakdanje obale. Kje smo danes in kaj lahko storimo jutri? Razveseljivo je videti, da se vse več ljudi, po enostrankarski poslavlja tudi od večstrankarske politike in tipa za nekakšnimi zgolj družbeni koristi namenjenimi modeli. Bogve, morda tolče ven stara samouprava? Samouprava brez Partije, zakaj pa ne? Resnici na ljubo je treba povedati, da poleg partitokracije obstaja tudi plutokracija, ki pravi: nismo za politiko, ampak za profit! Da ta težnja uničuje človeško in naravno tkivo planeta, je jasno. Obenem je tudi neovrgljivo, da se je kulturni in miselni razcvet mestnih držav antiike in renesanse dogajal na osnovi cveteče obrti in trgovine.

Toda bodimo realni: takratna obrt in trgovina so se v glavnem ukvarjali s proizvodnjo in posredovanjem človeku res nujnih dobrin, vrhu tega pa z dokaj skromnim poseganjem v naravne vire. Danes so okoliščine bistveno drugačne. Sta trgovec in obrtnik pripravljena razmišljati o potrebnosti, nepotrebnosti ali celo škodljivosti reči, ki jih proizvajata in posredujeta ali pa zgolj sledita "načelu trga", kar v osebnem jeziku seveda pomeni "načelo dobička". Ne, da denar ne bi smel biti zraven, toda s kakšno dejavnostjo ga pridobivaš? Ne nazadnje je vse skupaj tudi stvar ozaveščenosti in ustvarjalnosti. Ali pa zgolj zapiraš oči in odpiriš žepe?

Zdaj, ko nas večina živahno razmišlja o regionalnem razvoju in povezavah - kajpak z različnimi motivacijami - bi se bilo dobro malce sprehoditi po sosednjih obalnih trdnjavah in povprašati "one druge", če so za družbo.

Brez politike, seveda. Kadar se "fantje treh mest" dobimo na čiščenju morske obale, gre vse lepo in prav. Vreče se polnijo s smetmi, vmes veselo drugujemo ob jedachi in pijači. Čim zabredemo v kalne vode slovenske in lokalne politike, pa začnemo precej onesnaževati okolje z vpitjem. Torej nas čaka še precej dela na osebnem čiščenju, ki ne pomeni zgolj skrb za lice in srajco.

Verjamem, da bi bil Eko-Logik kot časopis ljudi dobre volje, odprt v naravo in družbo, lahko dober skupni trg, na katerem bi se srečevali strpno in ustvarjalno misleči in delujoči ljudje Obale. Pa ne le oni. Že dolgo čutim, da tak časopis potrebujejo mnogi ljudje po Sloveniji. Seveda je pot do teh latentnih bralcev in piscev dolga. A star kitajski pregovor pravi, da se tudi tisoč milj dolga pot začne z enim korakom...

Klimatologi svarijo

Za leto 2000 napovedujejo klimatologi globalne spremembe podnebja zaradi vpliva človekove dejavnosti. V večjih urbanih krogih že danes prihaja zaradi povečanega onesnaževanja do prirastka toplote (pozimi tudi do 2 stopinje C v večjih mestih), do splošnega naraščanja oblačnosti (5-10% več), megle (pozimi tudi do 100% več, poleti do 30%) in padavin (5-10% več skupne količine).

V takem, t.i. toplotnem otoku je prevetrenost slabša, saj hitrost vetra upade tudi do 30%, brezvetrje pa je od 5 do 20% pogostejše. Posledično je tudi trajanje sončnega obsevanja krajše, manj je naravnega UV sevanja.

Na povečano oblačnost vplivajo prašni delci, ki služijo kot kondenzacijska jedra.

Po mnenju nekaterih klimatologov je človekov vpliv najbolj problematičen zaradi povečanja rabe fosilnih goriv. Ta z izgorevanjem izdajajo ogromne količine CO₂, hkrati pa za gorenje potrebujejo veliko kisika, ki ga jemljejo iz zraka. Danes se za sežiganje goriv letno porabi cca. 10 milijard ton kisika, pri tem pa gre v ozračje 20 milijard ton CO₂. Za udobno življenje tako vsak Slovenec pošlje v zrak 6830 kg CO₂ na leto. CO₂ sam po sebi ni strupen, v koncentraciji do 2,5% v zraku ni škodljiv. 8% koncentracija pa je že smrtna.

Seveda je izbira kako bomo živeli, povsem naša odločitev. Ali lahko torej kaj storiš za naše skupno podnebje? Izbira je samo tvoja.

A. Pahor

NOVICE IZ SVETA

Zoo virtual

Živalski vrt drugega tisočletja bo s pomočjo računalniške tehnologije samo še na zaslonu. Najbolj srečne bodo seveda živali, ki jim ne bo treba životariti v klaustrofobičnih kletkah. Ljudje pa se vseeno ne bodo odrekli užitku opazovanja živali. Kletke in akvarije bodo zamenjali veliki zasloni, povezani preko satelita z ledenim arktičnim poljem, afriško savano, avstralskim koralnim grebenom ali s pragozdovi Amazonije.

Avtor projekta je Anglež John Sutherland. Trodimenzionalna slika, stereofonija in uporaba posebnih rokavic s senzorji, ki dajejo občutek fizičnega premikanja v opazovanem prostoru, bodo gledalcu omogočili, da se bo počutil v sredi dogajanja - v naravnem ambientu opazovanih živali. Prvi virtualni živalski vrt bo v Londonu, predvidoma drugo leto.

Jojoba rešuje kite

Neugledni zimzeleni puščavski grmiček je na dobri poti, da zaustavi masaker nad kiti. Čeprav trdoživi, greenpeaceovski pritiski nad državami, ki lovijo kite in predvsem mastno služijo s kitovo mastjo, niso kos nenasitni dobičko-željnosti. (v ospredju sta Norveška in Japonska).

Kljub temu je pritisk javnosti sprožil raziskave v smeri iskanja nadomestkov za kitovo mast (predvsem za kozmetično industrijo). Plodovi jojobe, ki rastejo v puščavah Kalifornije, Arizone in Nove Mehike, so se izkazali za odličen nadomestek. Kozmetične izdelke z jojobovim oljem dobite tudi pri nas in so prava alternativa za vsakega človeka, ki mu ni vseeno, ali bodo kiti, kot živalska vrsta, preživeli. En hektar jojobe reši enega kita.

Zanesljivejši sarkofag

Skupina strokovnjakov - vodijo jo Francozi, sodelujejo pa še Britanci in Nemci - proučuje možnost za okrepitev (in graditev novega) sarkofaga okoli uničenega reaktorja Černobil 4. Ta projekt, ki bo trajal deset mesecev, jim je zaupala Evropska unija, pri njem pa sodelujejo tudi ruski in ukrajinski strokovnjaki.

Japonski jedrski načrti

Na Japonskem načrtujejo, da bodo do leta 2010 podvojili proizvodnjo električne energije v jedrskih elektrarnah.

V poročilu ministrstva za mednarodno trgovino in industrijo so zapisali, da povečanje proizvodnje "jedrsk" elektrike utemeljujejo z gospodarskimi vidiki, stabilnostjo v oskrbi z energijo in odnosom do okolja. Zdaj deluje na Japonskem 47 (sedemindeset) jedrskih elektrarn, ki dajejo 32 odstotkov skupne proizvodnje električne energije.

Papir iz povrtin

12 milijonov odpadkov, ki jih pridelajo italijanski poljedelci, bo kmalu koristno uporabljenih za proizvodnjo papirja. V Rimu so že zgradili napravo, ki bo proizvajala papir iz celuloze odvrgnenih poljskih pridelkov. Takšen papir je po tehnični plati zelo kakovosten, celo boljši od navadnega recikliranega.

Oddajniki v krokodilih

Interpol meni, da divji lovci na zavarovane živali zaslužijo na leto šest milijard dolarjev. Nekatere države skušajo obvarovati živali na poseben način, poslužujoč se novodobnim tehničnim sredstvom. Tako na Tajskem že sedmo leto organizirano skrbijo za 70.000 krokodilov, ki jim grozi iztrebljenje. Da bi zaščitili krokodile pred tatovi in divjimi lovci, so jim v repe vgradili drobne radijske oddajnike, s katerimi jih lahko v vsakem trenutku prepoznajo ali spremljajo njihovo gibanje.

Medijske vojne

Japonski in ameriški podjetniki nameravajo s pomočjo kabelske tehnologije dobesedno preplaviti Evropo s televizijskimi programi, ki bodo vrteli televizijske nadaljevanke, zabavne, dokumentarne in športne oddaje, izdelane v ZDA ali na Japonskem. Evropejci to dobro vedo in trdijo, da bodo dobro pripravljeni na ta ameriško-japonski izziv.

Tako namerava Canale+ (okrepljen tudi z nemškim kapitalom) samo do konca prihodnjega leta odpreti 20 novih televizijskih postaj, v naslednjih dveh letih pa še 50 postaj, ki bodo oddajale specializirane programe (filme, zabavne oddaje, športne dogodke, informativni program itd.).

Francoska vlada podpira omenjeni projekt, saj skuša na vse načine ustaviti upadanje zanimanja za francoski jezik in kulturo. V Parizu nameravajo investirati 12 milijonov dolarjev za spodbujanje učenja francoščine drugod po svetu. Poleg tega so prepričani, da se bodo lahko z nadaljnjim izpopolnjevanjem programov francoske televizije (zasebne in državne) uspešno uprli ameriškim televizijskim dosežkom (predvsem cenениh melodram, slaboumnim kvizom, ki so že tako preplavili vse celine sveta).

Evropski televizijski trg je velik izziv za investitorje, ki nameravajo svoj denar vložiti v elektronske medije. Poleg tega postajajo za poslovneže tudi vse bolj zanimivi radijski programi, saj so naložbe v radijsko tehnologijo občutno manjše kot pri televiziji. Z razvojem satelitske tehnologije pa se še dodatno odpirajo nove, neslutene možnosti pokrivanja evropskega dela sveta z televizijskimi in radijskimi signali. Tako se bo v prihodnjih letih v Evropi še bolj zaostрил boj za prevlado na medijskem področju - bil se bo boj za vsakega televizijskega gledalca posebej.

Istrsko oljčno olje

I. DEL

Slovenska Istra je ena izmed najsevernejših leg, kjer oljka še uspeva. Znano je, da so oljčna olja iz severnih predelov boljša, ker vsebujejo več nenasičenih maščobnih kislin. Oljka že stoletja domuje v Slovenski Istri - nekatera drevesa imajo tudi več sto let, ohranila so se zaradi svoje izrazite trdoživosti. Ravno zaradi tega pravimo, da je oljka večno drevo. Danes imamo v Slovenski Istri približno 800 hektarjev oljk. (polovica je starih nasadov, ki se obnavljajo, ostalo pa so mladi nasadi). Po nekaterih študijah je tu možna postavitev skupno 1500 hektarjev oljčnih nasadov. Pridelek iz teh nasadov v polni rodnosti bi nekje zadostoval za potrebe slovenskega trga.

Klasifikacija oljčnih olj

Oljčna olja so po kakovosti in vsebnosti zdravih snovi različna, zato se moramo naučiti ločevati med boljšimi in slabšimi olji. To je za potrošnike zelo pomembno, saj ni vseeno, kakšno olje bomo uživali. Po Mednarodnem svetu za oljkarstvo, v katerega so vključene takorekoč vse dežele proizvajalke oljčnega olja, delimo oljčno olje v:

1. oljčno olje: - deviško oljčno olje - rafinirano oljčno olje - oljčno olje

2. olje oljčnih tropin: - surovo olje oljčnih tropin, - rafinirano olje oljčnih tropin - olje oljčnih tropin.

Deviško oljčno olje je oljčno olje pridobljeno iz ploda oljke izključno z mehanskim postopkom v posebnih termičnih pogojih, ki ne povzročajo sprememb olja. Takemu olju lahko rečemo, da je naravni sok oljke. Deviško oljčno olje delimo še glede na vsebnost prostih maščobnih kislin in organoleptično oceno (ocena okusa in vonja) na:

Deviško oljčno olje ekstra:

- organoleptična ocena nad 6,5
- proste kisline do 1g/100g olja

Deviško oljčno olje fino:

- organoleptična ocena nad 5,5
- proste kisline do 1,5g/100g olja

Deviško oljčno olje navadno:

- organolept. ocena večja od 3,5
- proste kisl. do 3,3g/100g olja

Deviško oljčno olje oporečno:

- neprimerno za neposredno uporabo.

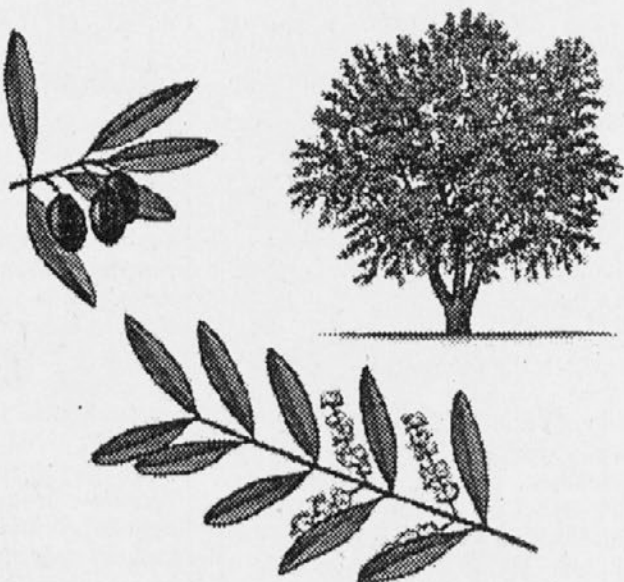
Tako olje ima organoleptično oceno manjšo od 3,5, proste kisline pa višje od 3,3g/100g olja, zato mora pred uporabo v rafinacijo.

Ocenjevanje oljčnega olja

Oljčna olja Slovenske Istre se že nekaj let ocenjuje po mednarodni metodi za ocenjevanje oljčnih olj, po kateri se spremlja organoleptično oceno in pa kemijske lastnosti oljčnega olja. Vsa oljčna olja tega območja so deviška (zaradi načina predelave), več kot polovica ocenjevanih olj spada v skupino deviških ekstra oljčnih olj (najboljša oljčna olja). Vsebnost prostih maščobnih kislin je dokaj nizka, po okusu so prijetna, rahlo pikantna in grenka (značilnost najboljših oljčnih olj). Sorta, ki je v Slovenski Istri najbolj zastopana-Istrska belica, ima najprimernejše razmerje maščobnih kislin za doseganje visoke kakovosti. Za doseganje take kakovosti, so poleg sorte odgovorni še številni drugi dejavniki. Kot smo že omenili tudi severna lega vpliva na boljšo kakovost oljčnega olja. Majhne količine pridelanih plodov po posameznikih omogočajo skrbno ravnanje v nasadu, pri obiranju in shranjevanju plodov ter oljčnega olja.

Kaj vsebuje oljčno olje

Istrsko oljčno olje je naravni sok oljke in je edino biološko polnovredno rastlinsko olje. Za biološke lastnosti so pomembne vse tiste snovi, ki jih vsebuje v manjšem delu, to so vitamini A, E, B1 in B2, barvila klorofil in karoten, polifenoli ter steroli, ki so pomembni za sintezo nekaterih hormonov. Od vseh maščob ima oljčno olje najprimernejše razmerje med nasičenimi in nenasičenimi maščobnimi kislinami. Hkrati ima velik odstotek oleinske kisline ter primerno količino esencialnih maščobnih količin. V plodovih so prisotni tudi sladkorji, celuloza in minerali kot so kalcij, železo in baker, ki ugodno vplivajo na ožilje, srce in presnovni sistem.

Učinki oljčnega olja na prebavni sistem

Oljčno olje deluje na presnovni sistem: - nadzira izločanje želodčnega soka, - zavira praznjenje želodca, - pomaga pri nastajanju encimov pankreasa, - izboljša peristaltiko in absorpcijo v črevesju, - pospeši izločanje žolčnika, - pospeši nastajanje žolčnega soka.

Učinki oljčnega olja na kožo

Vitamina A in E zaščitno delujeta na kožo. Oljčno olje: - ohranja elastičnost kože, - zavira staranje celic, - zaščiti kožo pred sevanjem, - pospeši celjenje kože pri opeklinah, - deluje razkužilno.

Učinki oljčnega olja v otroštvu

Oljčno olje: - pomaga pri mineralizaciji kosti, - pomaga pri razvoju živčnega sistema, - izboljša anemijo, ker vsebuje železo.

Učinki oljčnega olja v starosti

Preprečuje procese oksidacije in staranje celic, - izboljšuje prekrvavitev, - preprečuje osteoporozo, - izboljšuje tek in prebavo.

Ostali učinki oljčnega olja

Oljčno olje ima velik vpliv na reproduktivne organe, to je na fertilitetnost, poleg tega vitamina A in E vplivata na mladostni videz človeka. Vitamin A pa je neobhodno potreben za dober vid.

Uporaba oljčnega olja

Oljčno olje uporabljamo predvsem surovo, da ne izgubi svoje polne biološke vrednosti. Najpogosteje ga uporabljamo pri pripravi rib, za pripravo solat in kot dodatek dušeni ali kuhani zelenjavi. Enolončnicam ga dodamo surovega po končani kuhi. Tudi pri cvrtju se oljčno olje posebej priporoča, ker dobro prenaša visoko temperaturo in ga hrana ne vpija. Mediteranska dieta se je izkazala kot uravnovešena in primerna za naše zdravje. Dietologi in specialisti v prehrani jo posebej priporočajo tudi izven mediteranskih dežel kot zdrav in primeren način prehrane. Ta dieta jemlje kot model prehrabene običaje prebivalcev sredozemskih dežel, v njej prevladuje relativno visoka poraba rib in oljčnega olja kot glavni vir maščobe. Meso se uživa zmerno, podobno velja tudi za mleko, sir in druge mlečne izdelke. Poleg tega se priporoča tudi uživanje stročnic (kompleksni sladkorji) ter velike količine svežega sadja in zelenjave.

Zaključek

Po legendi so se nekega dne zbrala vsa drevesa, da bi določila svojega kralja. Vsa so bila enotna, da izberejo za svojega kralja oljko, vendar oljka tega ni sprejela. Odgovorila je: "Moje poslanstvo je za človeštvo preveč pomembno, da bi izgubljala čas s kraljevanjem!"

Viljanka Vesel, dipl. ing. agr.

Ludvik Čepar, dr. internist-kardiolog

Naravno spodbujanje imunosti proti gripi

Sodobna medicinska znanost si nenehno prizadeva za čim bolj učinkovita in hkrati do človeškega organizma čim bolj prijazna zdravila, pri čemer se pogosto zateka k že preizkušenim naravnim sredstvom. Tako vitamini še vedno veljajo za najbolj učinkovito naravno orožje proti gripi in prehladu.

Najnovejša odkritja pričajo, da vitamin C sam ni dovolj močan in učinkovit v boju proti virozam, ampak strokovnjaki priporočajo uživanje vitaminskega koktejla, ki naj poleg C vitamina vsebuje še druge vitaminske sestavine, kot so vitamin A, B1 in E - omenjeno vitaminsko kombinacijo so v skladu z najnovejšimi študijami nazorno krstili za antigripno substanco. Vitamin C in E s svojim delovanjem zmanjšujeta takoimenovano termolabilnost in tako drug drugega varujeta pred prekomerno toplotno razgradnjo, ob enem pa vitamin C omogoča optimalno razgradnjo vitamina B1, vitamin E pa prispeva k maksimalni učinkovitosti vitamina A v organizmu.

Poleg vitaminov ostaja še vedno priporočljiva količina mineralov in encimov, ki jih moderna medicina upravičeno vedno bolj spoštuje. Poznavalci priporočajo, da naj bi v jesensko-zimskem času uživali tudi dovolj svežega sadja, bogatega z encimi (kivi, ananas, papaja). Za piko na i pa sta potrebna še ustrezna količina športa (gibanja, najbolje na prostem) in dovolj sproščujočega spanca.

Do leta 2000 samo še 1817 dni!

EKOLOGIJA IN RAČUNALNIK

Virusi so živa bitja

Stephen Hawking, angleški fizik z univerze v Cambridgeu in raziskovalec nastanka vesolja, je v Bostonu na razstavi MacWorld Expo v govoru o naravi življenja dejal, da bi morali računalniške viruse obravnavati kot živa bitja. Računalniški virusi po njegovem ustrezajo definicijam živega sistema, čeprav nimajo svoje lastne presnove (namesto nje uporabljajo presnovo gostujočega računalnika, v katerem se potem obnašajo kot paraziti.)

"Mislim, da to pove nekaj o človeški naravi, namreč, da je edina oblika življenja, ki smo jo do sedaj ustvarili, popolnoma destruktivna. Ustvarili smo življenje po lastni podobi," je dejal.

Hawking, ki je na razstavi predstavil CD-ROM s svojo uspešnico iz leta 1983 "Kratka zgodovina časa" (A Brief History of Time; knjigo imajo v vseh boljših knjižnicah, mogoče pa jo je kupiti tudi v naših knjigarnah), je opozoril tudi na veliko nevarnost človeške samonačrtovane evolucije.

Jutrišnji človek, opremljen z najsodobnejšimi instrumenti in z novimi dognanji o naravi sveta, bi se lahko v prihodnje z genetskim inženiringom spreminjal v bolj zdrava, pametnejša bitja z daljšim življenjem. "Toda ko bi enkrat napisali knjigo življenja, bi morali začeti zapisovati popravke," je opozoril Hawking.

Nova generacija računalnikov - Nevronski računalnik

Zgradba, delovanje in nekatere sposobnosti nevronskega računalnika, n.pr. učenje, razpoznavanje vzorcev in odpornost proti napakam, bolj spominjajo na živčne celice v možganih, kot na klasične računalnike. Po tem so tudi dobili ime. Nevronski računalnik ne vsebuje nobenih živih nevronov ali kakšnih bioloških materialov. Posebej uspešni so pri razpoznavanju vzorcev, mehki logiki in problemih, kjer imamo opravka z nepopolnimi podatki.

V primerjavi s standardnim računalnikom so človeški možgani zelo slabi pri računanju s števili, zelo dobri pa pri nalogah za razpoznavanje. Primer: prepoznavanje človeškega obraza je preprosto za človeka, toda zelo zahtevno za računalnik. Že pri starosti nekaj mesecev lahko otrok prepozna obraz svojih staršev in s sposobnostjo za razpoznavanje lahko premaga celo najzmogljivejši računalnik. Vzrok za to je razlika v strukturi in organizaciji obdelave podatkov. Računalniki so narejeni predvsem za zaporedno izvajanje hitrih numeričnih operacij, ne pa za razpoznavanje vzorcev. Nevronski računalniki naj bi zapolnili to vrzel, izkoristili prednosti, ki jih je mogoče doseči z visokim paralelizmom obdelave podatkov, in imeli sposobnosti, ki so jih še pred nekaj leti pripisovali le živim bitjem.

Danes nekaj sto podjetij prodaja proizvode za področja nevronskega računalništva. Na trgu so tudi namenski nevronski računalniki in namenske plošče, ki jih vstavimo v navadne računalnike in tako dobimo funkcijo nevronskega računalnika. V standardnem PC-ju so običajni simulatorji nevronske mreže, ki imajo do sto, včasih pa še več procesorjev.

V nevronskega računalništva se danes najpogosteje uporabljajo virtualni procesorji. To pomeni, da si zelo številni nevroni med seboj delijo procesorski čas v nekaj močnejših procesorjih. Posebej močni nevronski računalniki imajo danes od več 10.000 do nekaj 100.000 nevronov (virtualnih procesorjev), ki lahko vsebujejo več milijonov povezav in obdelajo več milijonov povezav na sekundo.

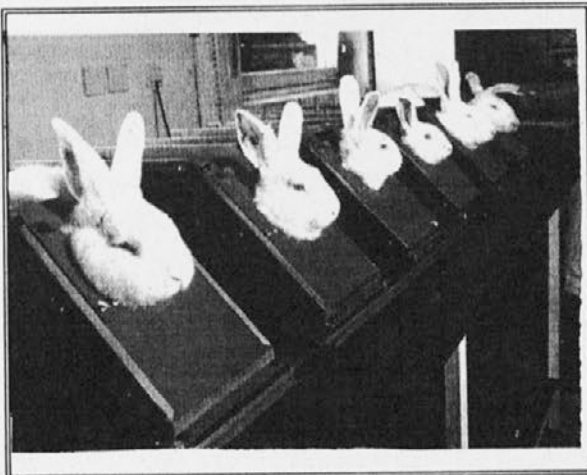
V naslednjih letih bodo nastali od stokrat do tisočkrat hitrejši in zmogljivejši nevronski računalniki. Pojavili se bodo novi nevronski čipi in kasneje verjetno optične povezave med nevroni. Napovedujejo, da bo tehnologija nevronskega računalništva po letu 2000 prevzela polovico vrednosti informacijske tehnologije v robotiki in računalništvu.

"Tretja" knjiga?"

Prvo knjigo so "izdali" v šestem stoletju pred našim štetjem, ko je atenski tiran Pizistrat pripravil prepisovanje Homerjevih epov. V 15. stoletju našega veka je Gutenberg natisnil prvo knjigo v današnjem pomenu besede. Pred sedmimi, osmimi leti so se pojavile prve informacijske izdaje v elektronski obliki in tako smo se sedaj znašli pred hamletovsko dilemo: računalnik ali papir, to je zdaj vprašanje. Mar bodo ljudje v bližnji prihodnosti namesto knjig "prebirali" prenosne računalniške zaslone?

V središču te največje revolucije od Gutenbergovih časov so kompaktni diski, na katerih je moč uskladičiti velikanske količine podatkov in ki zagotavljajo interaktivno in multimedij-sko zlitje z zvokom, sliko in gibljivim videom. Strokovnjaki raznih strok skušajo pretehtati verjetnost, ali bodo računalniški mediji povsem zamenjali knjige in časopise. Nekateri optimistični raziskovalci ocenjujejo, da bodo elektronski izdelki ob koncu tega stoletja, torej čez pičlih pet let, obsegali približno 40% vse založniške dejavnosti. Previdneži ta delež vrednotijo na 18-20%.

Sredstva za osebno higijeno

Nevarnosti za človeka: Milo lahko poruši naravno kislinsko ravnotežje v koži, jo naredi občutljivo za bakterije in kemične strupe. Deodoranti uničujejo koristno zaščitno kožno floro. Posledica so lahko razdražena koža ali celo infekcije. Sredstva proti potenju, ki vsebujejo cinkove ali aluminijeve soli, strupenim snovem preprečujejo, da bi se izločile iz kože. Barvila in konzervansi v šamponih dražijo oči in kožo.

Nevarnost za okolje: Deodoranti v razpršilcih in tisti, ki preprečujejo potenje, lahko vsebujejo CFC. Kisla odpadna voda, ki nastane pri proizvodnji titanovega dioksida, pigmenta, ki ga uporabljajo za zobne paste, okisa reke in morja.

Nasvet: Mila in šamponi, narejeni iz zeliščnih snovi, ki jih dobimo na tržišču, dobro očistijo kožo in lase in obnavljajo naravno kislinsko ravnotežje. Rastlinska olja in zeliščna čistila so nežna in hranljiva. Izbirajte biološko razgradljive proizvode, ki so čim manj zapakirani **in niso bili preizkušeni na živalih!**

Poparek iz rožmarina je odličen za temne lase, kamilični pa za svetle. Pripravite si deodorant iz posušenih in zdrobljenih pomarančnih ali limoninih olupkov in korenin perunike ter z njim posipajte kot s pudrom. Uporabljajte lahko tudi sodo bikarbono, ki zmanjšuje potenje in vpija vlago. V posebnih trgovinah kupujte zeliščne zobne paste brez dodatka belila ali detergenta ali pa si jih naredite sami iz ene žlice marante, pol žličke sode bikarbone in desetih kapljic olja poprove mete.

Zahtevaj KOZMETIKO, ki ni preizkušena na živalih!

Novoletni Ekološki poziv

Novo Leto in Božič lahko pričakamo tudi na drugačen način. Novoletno jelko ali smreko lahko kupimo tudi zasajeno v večjih ali manjših posodah in sicer v drevesnicah, kjer jih vzgajajo prav v ta namen.

Takšna pravočasna in skrbno posajena smreka - pri tem sploh ni pomembno katere vrste je - nam bo v našem domu popolnoma nadomestila v gozdu posekano smrečico.

Odsekano drevesce nam kmalu po novem letu začne smetiti stanovanje, pozneje pa se še več tednov valja okoli smetnjakov in drugod. Državljeni Slovenije vsako leto posekamo več kot 100.000 smrek na območjih, na katerih z gozdno gojitvenega vidika to ni zaželeno. Vsi želimo namreč dobiti najlepše drevesce, takšna pa ne rastejo v gostem sestoju, v katerem bi bilo redčenje oz. čiščenje celo primerno.

Posajena in dvakrat ali trikrat pomalem zalita smreka pa bo brez težav preživela 10 do 20 dni v vašem stanovanju; nato pa jo bomo lahko dali ven, na svetlo in hladno, na balkon, teraso ali morda na vrt. Če bomo prvo leto kupili manjšo, jo bomo lahko več let uporabljali kot novoletno smrečico (zaradi utesnjenih korenin bo tudi rasla nekoliko počasneje).

Še več bomo naredili, če bomo smreko spomladi posadili na vrtu ali na zelenici ob bloku (seveda v dogovoru z mestnimi urejevalci javnega zelenja).

Med okraski za novoletne jelke je v poplavi izdelkov, ki se v predvolilnem času pojavijo na našem tržišču, večina narejenih iz nenaravnih, do okolja in človeka neprijaznih snovi. Povečini tudi neestetskih. V nekaterih galerijah pa že vrsto let izdelujejo predmete za novoletno dekoracijo, narejene iz naravnih materialov. Povečini so narejeni na podlagi ljudskega izročila in kulturne dediščine.

Tudi novoletne čestitke in koledarje lahko kupimo iz recikliranega papirja. Recikliran papir je predelan star papir, primeren za plakate, brošure, zvezke, knjige in revije. Od navadnega papirja se razlikuje po nekoliko sivkasti barvi, sicer pa predvsem prispeva k ohranjanju narave. S predelavo starega papirja v Sloveniji vsako leto prihranimo približno 3000 hektarjev gozda. To je toliko, kot na primer 15 kilometrov dolga in 2 kilometra široka cesta.

Tretjo številko **Eko-logika** so s sredstvi neimenovanih sponzorjev sestavili: Dimitrij Kralj, Vlado Šav, Irena Vujanovič
Računalniška obdelava tekstov: Virtual, Izola
Organizacijska kooperacija: Graffit, Izola
Tisk: Pigraf, Piran

Vsem Svetnikom

(Novoletno pismo)

4.12.94. ob 19 uri se je iz rok izolskih volilcev veselo zakotalila kocka in vas naredila za - Svetnike. Postali ste prvi med prvimi, po tehtni presoji izolskega živalja, najboljši. Za štiri leta (do daljnega leta 1998) ste v roke dobili škarje in platno. Previdno zdaj, kajti škarje so ostre, platna pa malo! Platno je od vseh izolanov, škarje pa samo vaše. Zato duakrat, trikrat, stokrat odmeriti, preden odrezati! Kolikokrat se je namreč kar odrezalo, malo ali nič merilo, še več, nekateri poslanci ob določeni uri sploh niso prišli presoditi, odločiti in skupščina je bila ponovno in ponovno nesklepčna, beri: od ljudstva izbrani, so se na vse skupaj pozvižgali.

Zdaj bo boljše, kajti Svetnikova vas bo manj in tako bo usaka odsotnost zazijala kot nespodobna luknja. Pa tudi ostre, svetleče škarje bodo pri rezanju bolj na očeh, transparentnost bo sama silila k večji odgovornosti. Previdnosti pa kljub temu ne bo nikoli dovolj, kajti škarje so, kot rečeno, nabrušene in kaj rade se izmuznejo, nepremišljeno zarežejo mimo, ter tako platno, namesto da bi ga ukrojile, nepopravljivo scefrajo.

Resnica je že od vekomaj taka, da je krojiti lepo, še posebej v primeru, če platno ni naša neposredna last. In tu, prav tu tiči nevarnost! Namreč, veliko lažje je krojiti nekaj, kar te neposredno ne zadeva. Na primer: lažje boš glasoval za rafinerijski terminal sredi Izole, kot za vrček petroleja sredi lastne dneve sobe, ali, lažje boš glasoval za posek sedmih pinj v izolskem parku, kot za "posek" ene same bilke na lastnem balkonu. Ali boljše rečeno: platno, ki je osebna last, prisluzena ali kupljena z tvojim lastnim denarjem, bo človek (usak, tudi Svetnik) bolj previdno uzel v roke, kot obče platno, torej tisto, ki te samo posredno zadeva.

Mirne vesti lahko zatorej sklenemo, da bi bilo pri krojenju našega skupnega platna zaželeno, da imaš kreator-Svetnik občutek, kot da je to tvoje osebno platno. Če tega občutka ne boš imel, boš delal s platnom tako kot ti bo trenutno padlo na misel, brez preudarka, brez odgovornosti ali pa (tako kot se je rado dogajalo) te sploh ne bo na sejo. Saj, kaj potem, itak platno ni tvoje!

In vendar je s tem ker je naše skupno, tudi tvoje, in če si Svetnik, je torej duakrat tvoje! To platno, ta skupna izolska zemlja, ki smo si jo "učeraj" samo sposodili, da jo bomo že "jutri" naprej predali, to moramo paziti kot na svoje oko. Zato tolikšna Svetniška odgovornost!

V Kopru, na primer, s prstom kažejo na dva v nebo segajoča nebotičnika, ki sta scefrala in še cefrata veduto tega istrskega mesta. S prstom kažejo na tiste "svetnike", ki so (v svojem času) imeli škarje in platno v rokah, a so se jim škarje izmuznile in urezale mimo.

Na najnovejšem izolskem turističnem prospektu piše o prelepem pogledu na mesto z Belvederja. Toda te slike, ki je desetletja krasila sleherni izolski prospekt, v novem prospektu ni več. Naključje, ali kaj drugega?

Za konec, v imenu uredništva in bralcev Eko-Logika, iskreno voščilo vsem novim izolskim Svetnikom! Da bi skupaj uspeli narediti kar se da srečno, zdravo in uspešno Novo leto 1995!

Dimitrij Kralj